

KLAGANDE

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Göteborg
405 12 Göteborg

MOTPART

██████████ ██████████

Vårdnadshavare: ██████████

██████████

██████████

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 20 juni 2017 i mål nr 12757-15,
se bilaga A

SAKEN

Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer Försäkringskassans beslut samt att kammarrätten beslutar att förvaltningsrättens dom tills vidare inte ska gälla (inhibition). Försäkringskassan anför följande.

Det är inte visat att ██████████ hjälpbehov är av sådan karaktär att assistansersättning för väntetid kan utgå. Att finnas till förfogande under

natten bedöms ingå i det normala föräldraansvaret. I utredningen saknas helt uppgifter om föräldrarnas aktiva insatser eller att uppvaknandena till sin frekvens är sådana att de innebär att föräldrarnas nattsömn störs i en omfattning som en förälder till ett barn utan funktionsnedsättning normalt inte behöver förvänta sig. De uppgifter som lämnats av personal på [REDACTED] [REDACTED] korttidsboende visar inte att hon har behov av väntetid under sin dygnsvila. Utredningen i övrigt ger inte heller stöd för att hennes funktionsnedsättning medför att hon utsätts för risker om assistansen inte beviljas som väntetid under dygnsvilan.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten anser att det finns skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande. Därmed saknas anledning att särskilt pröva Försäkringskassans yrkande om inhibition av förvaltningsrättens dom.

Kammarrätten gör samma bedömning som förvaltningsrätten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Kristina Harmsen Hogendoorn

Ann-Charlotte Borlid
referent

Henrik Holmström

/Rickard Klinghagen

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2017-06-20
Meddelad i Göteborg

Mål nr
12757-15

KLAGANDE

██████████ ██████████

Vårdnadshavare: ██████████

██████████

██████████

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Göteborg
405 12 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut den 23 september 2015, dnr 032920-2015

SAKEN

Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet endast på så sätt att ██████████
förklaras berättigad assistansersättning för väntetid med 8 timmar och
40 minuter per natt, samtliga nätter i veckan, med undantag för de nätter hon
befinner sig på korttidsboende.

Dok.Id 479803

Postadress

Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress

Sten Sturegatan 14

Telefon

031 - 732 70 00

Telefax

031 - 711 78 59

E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Expeditionstid

måndag–fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Försäkringskassan beslutade den 29 april 2015 att [REDACTED] får assistansersättning med i genomsnitt 78 timmar per vecka under perioden december till maj samt med 80 timmar och 51 minuter under perioden juni till november. Hon får assistansersättningen från och med det datum hon får personlig assistans men tidigast från och med december 2014.

– [REDACTED] är beviljad assistansersättning för all vaken tid. I den beviljade tiden ingår dubbel assistans med i genomsnitt 2,39 timmar per dag de dagar hon vistas i hemmet. I den beviljade tiden ingår aktiva insatser under natten med i genomsnitt 35 minuter per vecka.

Av beslutet framgår i övrigt bl.a. följande.

Väntetid på natten

Vid bedömningen om väntetid ingår i föräldraansvaret ska man jämföra med vad ett barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning normalt kräver och man ska se till frekvensen av hjälpbehoven under natten och därmed till föräldrarnas möjlighet att ha en ostörd nattsömn.

Försäkringskassans bedömning är att så som behovet av de aktiva insatserna är beskrivet så kan frekvensen av [REDACTED] behov av aktiva insatser under natten inte anses så omfattande att det är motiverat att bevilja väntetid mellan insatserna. Att finnas till förfogande under natten bedöms ingå i det normala föräldraansvaret. Väntetid beviljas därför inte.

Aktiv tillsyn som grundläggande behov all vaken tid

Personer som ingår i LSS personkrets och som har en psykisk funktionsnedsättning kan i vissa fall ha behov av annan hjälp än rent faktisk hjälp för att få sina grundläggande behov tillgodosedda. Hjälp av allmän tillsynskaraktär ingår inte i de grundläggande behoven. Tillsyn av övervakande karaktär kan

bedömas nödvändigt om det föreligger akut fara för den assistansberättigades eller annans liv på grund av utagerande, aggressivt beteende. Ingen tid för hjälp av någon med ingående kunskaper har beräknats då [REDACTED] inte bedöms ha ett sådant behov av aktiv tillsyn av övervakande karaktär att det krävs en person med ingående kunskaper om henne. Försäkringskassan har bedömt hon har behov av tillsyn under hela sin vakna tid men inte av sådan karaktär att det kan betraktas som ett grundläggande behov.

Om [REDACTED] behöver vårdas på sjukhus så kan hon få assistansersättning under högst fyra veckor.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED] yrkar att hon ska beviljas assistansersättning för personlig assistans även för väntetid med 8 timmar och 45 minuter per natt samtliga nätter i veckan, och för aktiv tillsyn all vaken tid, vilken kräver ingående kunskaper om henne, och som sålunda ska beaktas som grundläggande behov.

Till stöd för talan anför hon bl.a. följande. Försäkringskassan har beviljat henne aktiv assistans med sammantaget 35 minuter i veckan, men anser att väntetiden mellan insatserna på natten faller inom ramen för föräldraansvaret. Det komplexa behov av hjälp som hon har går emellertid inte att på något vis att jämföra med ett normalt föräldraansvar. Föräldrarnas möjlighet till en ostörd nattsömn är i det närmaste omöjlig när de ska bistå henne vid behov. Detta har helt att göra med hennes oregelbundna behov av hjälp samt att man måste vara vid hennes sida för att uppmärksamma och tillgodose hennes hjälpbehov. Föräldraansvaret för henne är betydligt mer krävande än att enbart finnas till förfogande under natten. Detta går inte att jämföra med motsvarande föräldraansvar för en 11-åring utan funktionsnedsättning.

Det krävs vidare ingående kunskaper om henne och hennes funktionsnedsättning för att hon ska tillförsäkras goda levnadsvillkor. Hon har ett starkt reflexmässigt beteende och utsätter sig konstant för faror. Hon saknar konsekvenstänkande och hamnar lätt i situationer där hon får aggressiva utbrott då hon slår både sig själv och andra. Hon har stora kommunikativa svårigheter och behöver hjälp med att göra sig förstådd och att förstå andra. Om hon inte blir förstådd blir hon omedelbart ledsen och destruktiv. Hon har därför behov av personer som är väl insatta i hennes olika signaler och som kan förutse när hon kommer att hamna i skadliga och farliga situationer. Då insatserna enligt LSS ska vara individuella och lättillgängliga har hon laglig rätt till insatser som tillgodoser hennes beskrivna behov.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande.

██████████ har beviljats assistansersättning för all vaken tid. Det saknas således anledning att bevilja mer tid som grundläggande behov eftersom det endast är relevant för bedömningen av om de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka i genomsnitt, vilket de alltså redan gör.

Försäkringskassan anser att det ingår i föräldraansvaret för barn i ██████ ålder att finnas tillgängliga på natten. Därmed kan inte väntetid beviljas. Tid för aktiva insatser nattetid har beviljats med i genomsnitt 35 minuter per vecka utifrån uppgifter i utredningen.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

En försäkrad som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i

9 a § samma lag. De bestämmelser i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade som avser utförandet av insatsen personlig assistans tillämpas också på personlig assistans enligt detta kapitel (51 kap. 2 § SFB).

För rätt till assistansersättning krävs att den försäkrade behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § LSS (51 kap. 3 § SFB).

När behovet av personlig assistans bedöms för ett barn ska det bortses från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter (51 kap. 6 § första stycket SFB).

Försäkringskassan har i ett Rättsligt ställningstagande (2013:01) *”Bedömning av föräldraansvar och väntetid under natten inom assistansersättning”* uttalat följande: Om ett assistansberättigat barn uppfyller kraven för rätt till väntetid under dygnsvilan ska bedömningen av föräldraansvar för den tiden göras på samma sätt som för övriga dygnet. Vid bedömningen av om väntetid ingår i föräldraansvaret ska man jämföra med vad ett barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning normalt kräver. Vid bedömningen ska man se till frekvensen av hjälpbehoven under natten och därmed till föräldrarnas möjlighet att ha en ostörd nattsömn. Om föräldrarnas aktiva insatser eller uppvaknanden till sin frekvens är sådana att de innebär att föräldrarnas nattsömn störs i en omfattning som en förälder till ett barn utan funktionsnedsättning normalt inte behöver förvänta sig ska väntetiden inte anses ingå i det normala föräldraansvaret. En fjärdedels tid för väntetid ska då beviljas.

Förvaltningsrättens bedömning

Väntetid på natten

██████████ har yrkat assistansersättning för väntetid under nattvilan med 8 timmar och 45 minuter per natt.

Det är ostridigt att ██████████ som vid tidpunkten för ansökan om assistansersättning var 11 år gammal, behöver hjälp med bl.a. återkommande byten av kläder och sängkläder på grund av bl.a. blöjläckage samt vändningar nattetid. Hon har också beviljats aktiv assistans för detta behov med sammantaget 35 minuter per vecka (5 min. x 7). Av utredningen i målet framgår att ██████████ behöver någon i sin närhet även under nattvilan om hon skulle behöva hjälp. Det kan därmed inte anses vara ifrågasatt att det finns ett behov av jour (väntetid) under dygnsvilan. Frågan är då om väntetiden omfattas av föräldraansvaret.

Det behov av tillsyn som nu är i fråga får för en elvaåring utan funktionshinder anses vara av mycket begränsad omfattning. I och för sig innebär föräldraansvaret för en frisk elvaåring att föräldrarna normalt inte lämnar barnet ensamt på natten. Det innebär dock inte att föräldraansvaret avseende andra personliga behov för en elvaåring utan funktionshinder innefattar en så omfattande nattlig beredskap som det nu är fråga om. Förvaltningsrätten anser därför att behovet av sovande jour (väntetid) som ██████████ ostridigt har inte omfattas av föräldraansvaret. Det saknar betydelse om behovet är av grundläggande art eller ett annat personligt behov. ██████████ ska därför beviljas assistansersättning även för den del av dygnsvilan hon inte är beviljad aktiv assistans. Detta gäller samtliga nätter, med undantag för de nätter hon befinner sig på korttidsboende.

Tillsyn av övervakande karaktär som kräver ingående kunskaper

██████████ har beviljats assistansersättning för all vaken tid. Behovet av tillsyn av övervakande karaktär av personer med ingående kunskaper om henne får därigenom anses vara tillgodosett. Någon möjlighet att nu bevilja ytterligare assistansersättning i just denna del saknas därför. Överklagandet ska därmed avslås i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3104/1 B)

Ingela Larsson
Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Britt-Marie Kuylenstierna, Muraiz Medic och Gunnar Olsson deltagit.

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Michaël Koch.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om

de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.